

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-37

10.1.2025

Storebrand Forsikring AS

Reise/reisegods

Egenandel leiebil – unntak for kjøretøy som tilhører bildeling/bilkollektiv.

Sikredes bil ble påført skade i et parkeringshus i mai 2024. Bilen var leid gjennom et firma, og i etterkant av skaden mottok sikrede krav om betaling av egenandel på kr 12 000 fra leiebilselskapet. Sikrede meldte krav om dekning av egenandelen under reiseforsikringen, men foretaket avslo kravet med henvisning til at forsikringen ikke omfattet bil som tilhørte bildeling eller bilkollektiv. Sikrede var uenig, og mente at leiebilselskapet ikke kunne anses som et bildelingsselskap som falt inn under ordlyden. Nemnda kom til at foretaket var ansvarlig for egenandelen, og viste til at firmaet som sikrede hadde leid bil gjennom, ikke kunne anses som et bilkollektiv, men måtte regnes som en utleiemegler som formidlet leie mellom eiere av bilene og leietakerne.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 12 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning av egenandel for skade på leiebil under reiseforsikringen.

Sikrede har Super reiseforsikring med blant annet følgende vilkår:

C.1 SUPER

C.1.2 Hvilke skader forsikringen gjelder for.

1. Egenandel på leid kjøretøy på feriereise

Forsikringen dekker

Egenandelen ved ytre skade på leiebil til eget bruk i løpet av feriereisen. Forsikringen erstatter egenandelen

du som leietaker blir holdt ansvarlig for, i henhold til leiekontrakten, hvis

– den leide bilen eller motorsykkelen blir stjålet eller påført ytre skade

– nøkkelen til den leide bilen eller motorsykkelen blir tapt eller påført ytre skade

Hendelsen må skje i løpet av en feriereise med minst én overnatting, i leieperioden. Det er en forutsetning for forsikringen at kjøretøyet er forsikret med kaskoforsikring (CDW – Collision Damage Waiver og TP – Theft Protection), og at egenandelen du blir holdt ansvarlig for står i leiekontrakten.

Forsikringen dekker ikke

...

- Kjøretøy du har leid av privatperson, leasingbil eller bil som tilhører bildeling eller bilkollektiv

Sikredes leiebil ble 18.5.24 påført en skade i et parkeringshus. Bilen var leid gjennom bilutleiefirma H. H. sendte krav om egenandel for skaden på kr 12 000.

Sikrede fremmet krav om dekning av egenandelen under reiseforsikringen. I skadeskjemaet huket sikrede av for at kjøretøyet var leid av "bildeling eller bilkollektiv (eks. Firma V., Firma G., Firma H.)".

Foretaket avslo kravet 1.7.24, og viste til at tapet falt utenfor forsikringsdekningen:

Våre vilkår og vurdering i saken

Hva som dekkes og hvilke unntak som gjelder for egenandel på leid kjøretøy, fremkommer av vilkårenes punkt C.1.2.

Forsikringen dekker ikke kjøretøy du har leid av privatperson, leasingbil eller bil som tilhører bildeling eller bilkollektiv. Videre kommer det frem at skaden skjedde på T ..., som vil si at leie bilen ikke er leid i forbindelse med ferie med overnatting.

Da H ... er en slik type leiebilsordning og leie bilen ikke er leid i forbindelse med ferie, vil det ikke være dekket av vilkårene, og vi kan ikke imøtese ditt krav om erstatning i dette tilfellet.

Sikrede påklaget avslaget:

For det første er det direkte feil at leie bilen ikke er leid i forbindelse med ferie med overnatting. Skaden skjedde da vi reiste på ferie til hytta til min samboers familie på H. ... Leie bilen var med andre ord leid i forbindelse med en ferietur med et minst en overnatting. ...

For det andre sier vilkårene at følgende ikke er omfattet av forsikringen: "Kjøretøy du har leid av privatperson, leasingbil eller bil som tilhører bildeling eller bilkollektiv". Dere påstår at H ... derfor skal være utelukket, men da feildefinerer dere H ... som et bilkollektiv, noe det per definisjon ikke er. Følgende gjelder for både bilutleiefirmaer som A ... eller B ... bilutleie og H ...: 1) De er registrert i brønnøysundregisteret som innenfor næringskoden "77.110 Utleie og leasing av biler og andre lette motorvogner"

2) De er privat eide AS, med profittmotiv.

3) Det er kun mulig å leie bil for enkeltstående anledninger og det finnes ingen medlemskap, kontingent, abonnement, eller deleierskap – kundene leier en bil og har ingenting ellers med drift eller eierskap ved utleie bilene å gjøre.

4) All deres markedsføring på hjemmesidene deres viser til "Lei en bil", se f.eks "slik fungerer leie bil med H ...".

På den andre siden er dette definisjonen av bildeling/bilkollektiv: "Bildeling eller bilkollektiv er ordninger der individer eier, disponerer og/eller drifter én eller flere biler i fellesskap og på den måten slipper ansvaret for selv å eie bil(er) og kan utnytte bilen(e) mer effektivt. De som er med i en slik ordning, betaler ofte en fast, årlig kontingent pluss en variabel sum for den tiden man disponerer bil, antall kjørte kilometer og drivstofforbruk."

1) H ...eier og drifter bilene sine selv – kundene deres, som leier av H ..., hverken eier, disponerer eller drifter bilene i fellesskap, de leier kun en bil for et gitt tidsrom.

2) Man hverken kan eller må være medlem eller abonnent for å leie bil hos hverken h ... eller A ..., og det finnes ingen fast kontingent. Med andre ord innehar H ... ingen av kjennetegnene eller de definerende egenskapene ved et bilkollektiv, samtidig som de alle definerende egenskaper og fellestrekk med ordinære leiebilselskaper. Dette viser med tydelighet at H ... er et leiebilselskap og at det ikke er noe i

forsikringsvilkårenes formulering som bør kunne tilsi at egenandel ved leie fra dem ikke er dekket. Å ekskludere dem fra dekninga kan dermed ikke gjøres på bakgrunn av formuleringa i forsikringsvilkårene deres.

Den eneste forskjellen mellom H ... og ordinære bilutleieselskaper er at H ... biler er plassert på rundt omkring på gateplan og parkeringshus og at man kan leie dem via en app, men det gjør dem ikke til et bilkollektiv. Det er ikke mulig å slutte fra Storebrands forsikringsvilkår at app-baserte bilutleieselskap med biler som står parkert på gateplan ikke er dekket, for det står det null om i forsikringsvilkårene deres. Jeg forventer at dette vedtaket omgjøres.

Foretaket fastholdt at H. var et bildelingsselskap, slik at forsikringen ikke kom til anvendelse for leiebilen.

Sikrede krever dekning for egenandelen og anfører at bilen ble leid gjennom firma H. til en feriereise med en overnatting. Underveis på reisen kolliderte sikrede i et parkeringshus, hvilket utløste krav om betaling av egenandel fra leiebilselskapet. Reiseforsikringen dekker egenandel for leiebil, men foretaket mener tapet er unntatt dekning i vilkårene pkt. C.1.2.1 fordi firma H. må anses som en bildelering/bilkollektiv.

Definisjonen av bildelering/bilkollektiv på Wikipedia er at det må være tale om ordninger der individer eier, disponerer og drifter én eller flere biler i fellesskap og på den måten slipper ansvaret for selv å eie bil og kan utnytte bilene mer effektivt. De som er med i en slik ordning, betaler ofte en fast årlig kontingent pluss en variabel sum for den tiden man disponerer bilen, antall kjørte kilometer og drivstofforbruk. Firma H. derimot eier og drifter bilene sine selv. Kundene verken eier, disponerer eller drifter bilene i fellesskap. Man må heller ikke være medlem eller abonnent for å leie bil hos H, og det betales ikke fast kontingent.

H er videre registrert i Brønnøysundregisteret innenfor næringskoden "77.110 Utleie og leasing av biler og andre lette motorvogner". Det er altså et privateid AS, med profittmotiv. Firmaet inneholder ingen av kjennetegnene ved et bilkollektiv og må anses som ordinært leiebilselskap. Den eneste forskjellen mellom H. og klassiske bilutleieselskaper er at bilene er plassert på gateplan/i parkeringshus, samt at man kan leie bilene via en app. Slik ordlyden er utformet er det ikke mulig å forstå at slike app-baserte bilutleieselskap ikke er dekket. At H. selv omtaler seg som et bildelingsselskap er uansett ikke relevant da det kun er de smalere kategoriene bildelering og bilkollektiv som er unntatt dekning.

Foretaket avviser ansvar og anfører at utgiftene er unntatt i vilkårene pkt. C.1.2.1. Forsikringen dekker ikke kjøretøy leid av privatperson, leasingbil eller bil som tilhørte bildelering eller bilkollektiv. I vurderingen av om H. kan anses som del av en bildelering, må det vektlegges at firmaet selv anser seg som et selskap som driver med bildeling. Firmaet ble etablert i 2017 og skriver selv på sine nettsider at det er Norges største bildelingstjeneste. NAF har også omtalt H. som en bildelingstjeneste.

I tillegg påpeker NAF at forskjellen mellom tradisjonell bilutleie og bildeling er at man åpner og låser bilen med app, fremfor å hente bilen i en resepsjon slik man gjør ved klassisk bilutleie. Firma H. faller klart inn under denne kategorien da dette er en app-basert leiebilordning som er ment å falle utenfor forsikringsdekningen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for å dekke egenandelen under reiseforsikringen.

Sikredes reiseforsikring omfatter ifølge vilkårene pkt. C.1.2.1 "Egenandelen ved ytre skade på leiebil" som er ment til eget bruk i løpet av feriereisen, men har unntak for:

- Kjøretøy du har leid av privatperson, leasingbil eller bil som tilhører bildelering eller bilkollektiv

Foretaket anfører at den leide bilen "tilhører bildelering eller bilkollektiv".

En naturlig forståelse av formuleringen "bildelering eller bilkollektiv" er at flere personer deler eller har tilgang til samme bil. Ut fra denne forståelsen dreier det seg om å dele bilen og/eller bruken av den og ikke utleie i form av profittmotivert virksomhet. På Wikipedia er "bildeling eller bilkollektiv" definert som:

... ordninger der individer eier, disponerer og/eller drifter én eller flere biler i fellesskap og på den måten slipper ansvaret for selv å eie bil(er) og kan utnytte bilen(e) mer effektivt. De som er med i en slik ordning, betaler ofte en fast, årlig kontingent pluss en variabel sum for den tiden man disponerer bil, antall kjørte kilometer og drivstofforbruk.

Nemnda kan ikke se at denne definisjonen stemmer med virksomheten til H. Sikrede opplyser at H. eier og drifter bilene sine selv. Dette stemmer imidlertid ikke med leievilkårene, som angir at H. formidler leieavtaler mellom eier av bilen og leietaker, dvs. fungerer som utleiemegler. Det avgjørende er likevel ikke om H. eier bilene, men at kundene verken eier, disponerer eller drifter bilene i fellesskap. Det kreves heller ikke medlemskap eller abonnement for å leie bil hos H., og det betales ikke fast kontingent. Sikrede har videre opplyst at H. er registrert i Brønnøysundregisteret innenfor næringskoden "77.110 Utleie og leasing av biler og andre lette motorvogner". H. er altså et privateid AS, med profittmotiv.

Ut fra dette kan H. vanskelig sies å være et bilkollektiv, men må regnes som en utleiemegler som formidler leie mellom eier av bilen og leietaker. I tillegg til at det dreier seg om formidling av utleie, er bilene i motsetning til ved direkte leie plassert på gateplan/i parkeringshus, og leieavtalen inngås gjennom en app.

Foretaket viser til at H. markedsfører seg selv som "Nordens største bildelingstjeneste" på sine egne nettsider. Det står videre at H. ble etablert i 2017 med åtte ansatte, og at selskapet lanserte første versjon av appen i 2018 med 50 biler. På NAF.no sine nettsider står det også at H. er kommersielle tilbydere av slik bildeling:

Bilkollektivet, O ..., G ... (tidligere nabobil) og H .. er eksempler på bildelingsselskaper

...

O ... og H ... er kommersielle tilbydere av bildeling

Nemnda finner terminologien her forvirrende. Vilårene bruker uttrykkene "bildelering og bilkollektiv". Wikipedia omtaler "bildeling" og "bilkollektiv". H. og NAF bruker uttrykket "bildeling", men virksomheten kan vanskelig karakteriseres som et "bilkollektiv", jf. ovenfor. Ut fra dette mener nemnda det er mest nærliggende å sondre mellom bildelering og bilkollektiv på den ene siden, og bildeling på den andre. "Bildelering" er da likestilt med bilkollektiv med kollektivets kjennetegn, mens bildeling er en moderne variant av alminnelig bilutleie med profittmotiv ved formidling av leie med bruk av app.

Nemnda mener unntaket for bildelering/bilkollektiv må sees i sammenheng med at bildelering/bilkollektiv avviker fra kommersiell bilutleie ved at sikrede er deleier i bilen, og at det

derfor dreier seg om en annen type risiko.

Ut fra ordlyden i vilkårene er foretaket i så fall ansvarlig for egenandelen i dette tilfellet. Det må gjelde selv om foretaket i skadeskjemaet omtaler H. som eksempler på bildelering, når H. faktisk ikke fungerer som bildelering/bilkollektiv.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).